

KARJATAMINE JA ROHUMAASE MAJANDAMISE PRAKTILISED KOGEMUSED

Marko Hiimäe
Sepa Wagyu

Kaasrahanud
Euroopa Liit

SEPA WAGYU

- **Loomad ja tõud:**

Meie farmis kasvab umbes 160 looma, sh üle 100 puhtatõulise Wagyu veise. Lisaks Limusiini ja Aberdiini anguse tõugu lihaveiseid. Ettevõtte põhitegevus on puhtatõuliste Wagyuide ja Anguste aretusloomade kasvatamine parima liha saamise eesmärgil. Samas mitte ära unustada loomade heaolu ja jätkusuutlikust.

- **Maakasutus:**

Kokku 374 ha maa-ala: 160 ha püsirohumaad, millest üle 100 ha on *väärtuslikud püsirohumaad* ning 225 ha põllumajandusmaad.

- **Tunnustused:**

- "Parim Talu 2023", Tori valla "Aasta ettevõtte 2023", "Parim tõuaretaja 2025", "Aasta põllumees 2025" nominent

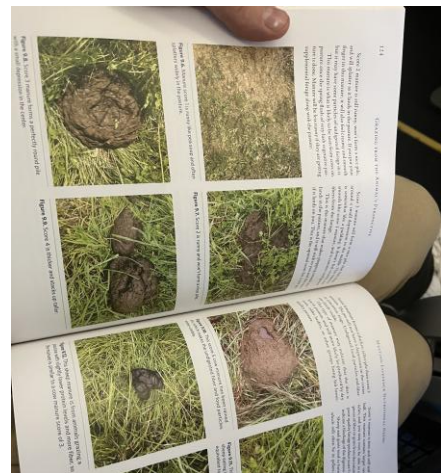

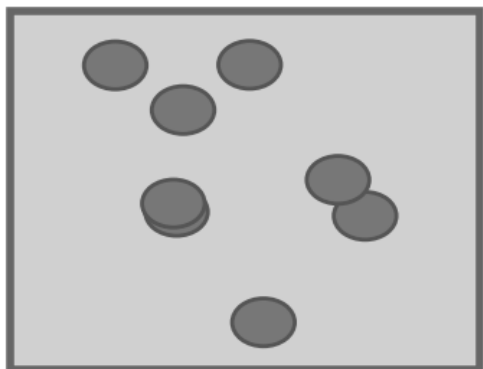

Õppimine ja ettevalmistus

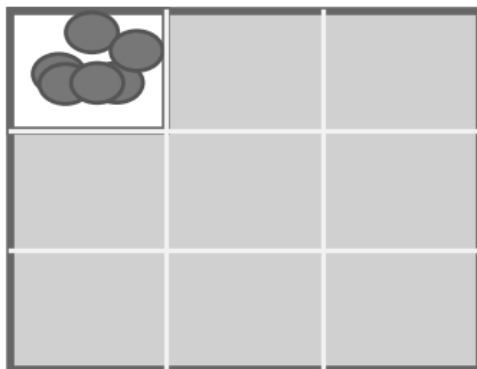

Portsjonkarjatamise meetodid – plaanivaade (skeem)

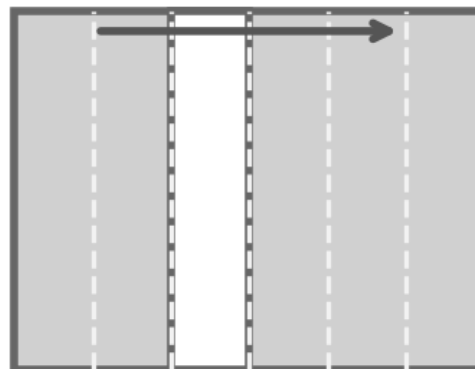
Tava / pidev

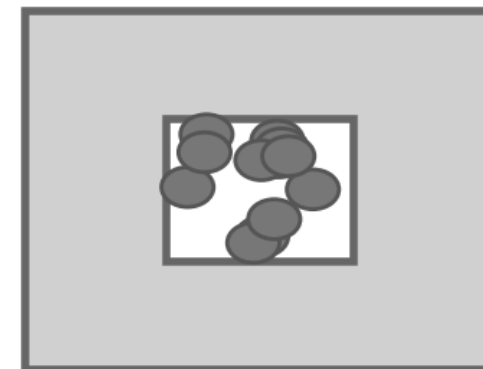
Rotatsioon

Strip

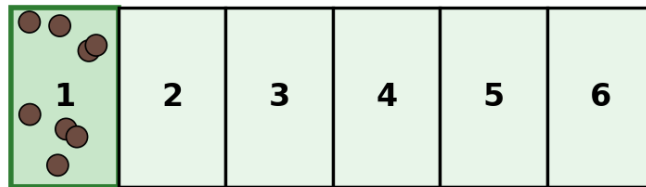
Mob / väike cell

Skeemid aitavad mõista, mida „portsjon” tegelikult tähendab (ala, aeg, tihedus).

Rotatsioonkarjatamine: portsjonite järjestus ja taastumisperiood

Liigutus iga 1–7 päeva (sõltub eesmärgist ja kasvust)

Taastumisaeg $\approx (\text{aedikute arv} - 1) \times \text{karjatamispäevad}$
(nt 6 aedikut $\times$ 2 päeva $\rightarrow$ ~10 päeva taastumist)

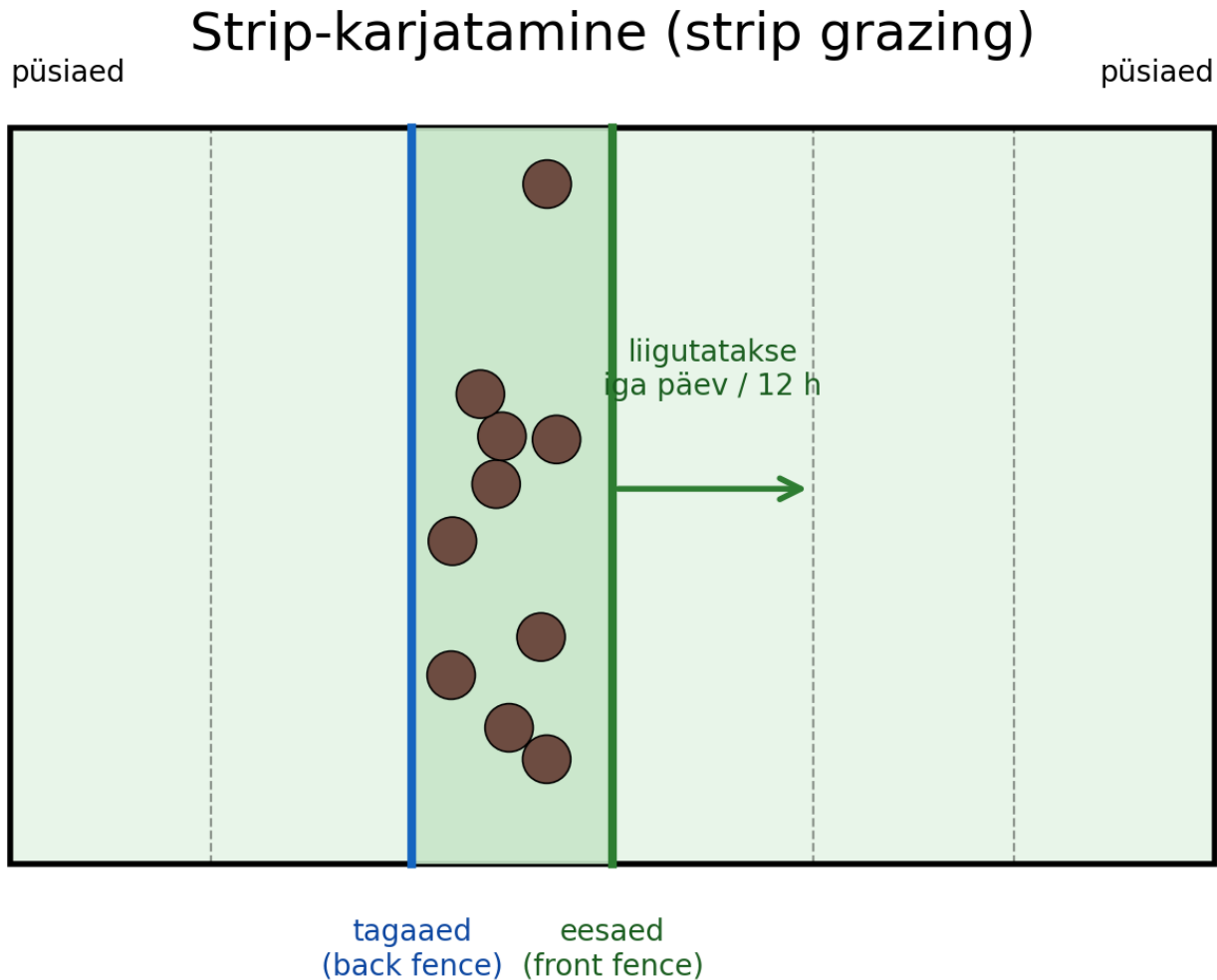

Kuidas dimensioneerida?

- Määra eesmärk: kvaliteet (lühike aeg) vs maksimaalne saak (pikem puhkus).
- Karjatamisaeg aedikus (tunnid–päevad): mida lühem, seda väiksem “topelt hammustus”.
- Taastumisaeg (päevad): jälgi lehe staadiumit/kõrgust ja ilmastiku kasvu.
- Jääk (residual): jätab lehepinna ja kaitseb mulda.

Tüüpilised “võidud”

- parem karjatamise planeeritavus
- ühtlasem sõnniku jaotus
- võimalus kaitsta tundlikke alasid (nt veekogud)
- lihtsam taastumisaja tagamine

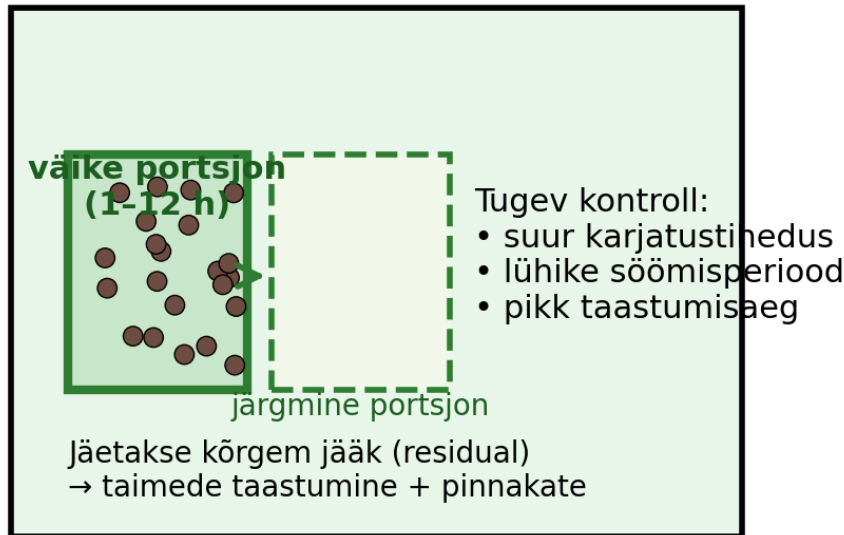
Eesmärk: väga täpne rohu „annustamine” → kõrge kasutus, väiksem selektiivsus.
Praktikas: sageli ajutine elektriaed + hea veekorraldus.

Millal eelistada?

- Kui soovid maksimeerida kasutust ja hoida kvaliteeti (nt piimakarjas).
- Kui rohi on “ebaühtlane” ja selektiivsus suur (loomad valivad ainult tippe).
- Kui on võimalik liigutada ajutist elektriaeda (iga 12–24 h).
- Hea koos “tagaaia” kasutamisega: väldib uuesti hammustamist.

Intensiivne väikeseportsjoni / „mob” karjatamine

Oluline: vältida märga mulda (tallamisrisk) ning tagada piisav söödakogus (intake).

Idee

Lühike karjatamine + pikk puhkus + kõrgem jääk
→ taime ja mulla kaitse, ühtlasem mõju.

Plussid

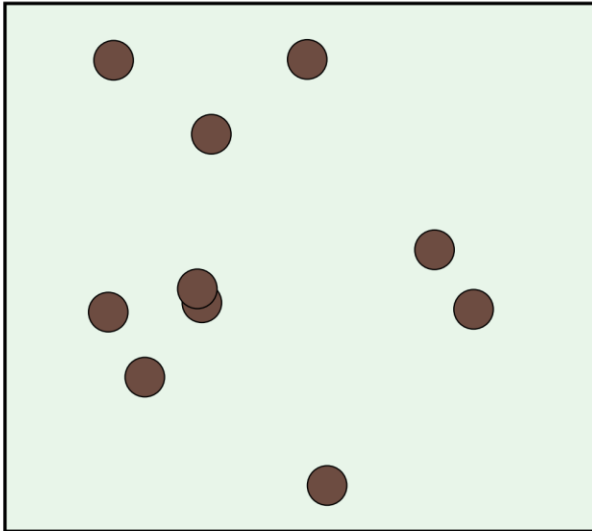
- väga hea kontroll selektiivsuse üle
- sobib ka vahekultuuridele ja talvisele karjatusele
- võib parandada katvust (litter)

Riskid

- märjal mullal tallamis- ja tihenemisrisk
- kui portsjon liiga väike → söömus ja jõudlus langeb
- tööjõud ja logistika

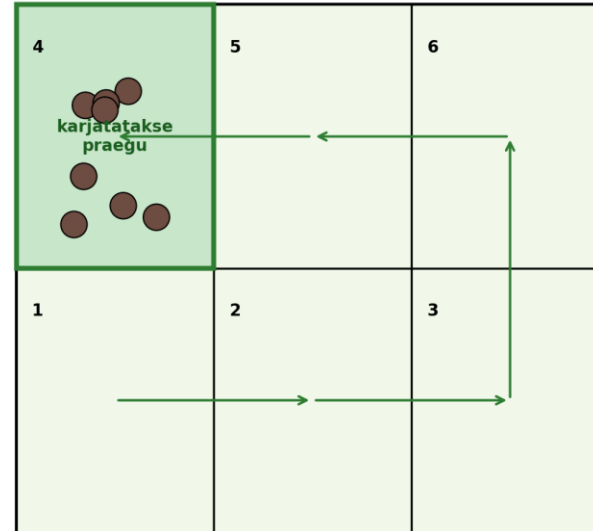
Tava vs portsjonkarjatamine: mis päriselt muutub?

Tava / pidev karjatamine

Loomad samal alal kogu perioodi jooksul
→ selektiivne söömine, laiguline tallamine

Portsjon- / rotatsioonikarjatamine

Loomi liigutatakse portsjonite vahel
→ taastumisaeg, parem kontroll

Ära “karjata uuesti” sama taime enne, kui ta on taastunud (lehe staadium/kõrgus).

Portsjonkarjatamine on tööriist selle reegli elluviimiseks.

Tava

- Tihesed kohad, erosioon, umbrohtumine
- Mulla elustik kannatab
- Loomad on pikalt samal alal (nädalate/kuude kaupa) aga lihtne
- Loomad valivad alati lemmiktaimi ja käivad samu kohti söömas
- Ebaühtlus karjatus, tallamine ja mulla viljakuse kahjustamine
- Taimede puhkaega ei saa kontrollida
- Taimede püsiv tootlikuse langus (taimestik väsib)
- Loomad söövad ainult parimat
- Tekivad kindad rajad, kogunemisalad

Portsjon

- Ühtlasem karjatus ja tallamine aga vajab distsipliini
- Taimestik taastub, juurestik tugevneb , suurem saagikus
- Parema ilmastiku kindlus
- Rohkem taimestiku looma kaudu toodangusse, vähem kadu
- Orgaanika ja toitained jagunevad paremini, mulla struktuur tugevneb
- Loomad on rahulikumad ja juhtivamad
- Rohkem kontrolli tulemuse üle
- Karjamaa muutub paremaks ajas
- Rohkem loomi sama ala peal

PastureMap

Map

Pastures

Grazing Chart

Herds

Todo

Marko Marko ▾

Show all

Show done

SCHEDULED

Today

Tomorrow

Upcoming

Overdue

Backlog

YOUR LISTS

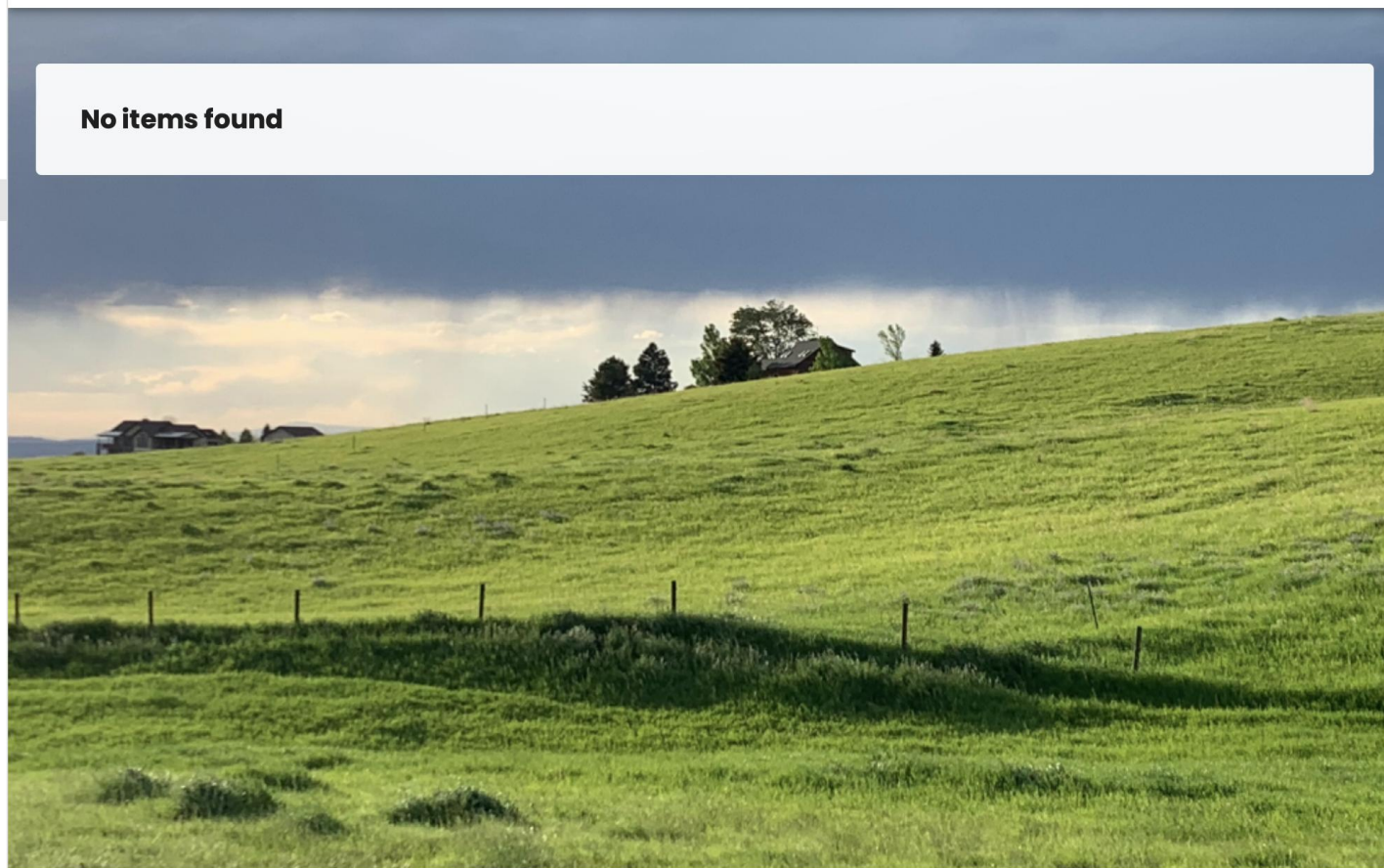
Sample list

+ New list

Search

No items found

PastureMap+

▼ CELLS

MANAGE CELLS

Sepa-Wagyu farm

416
HECTARES

4
HERDS

88
ANIMALS
287.7 AUEs

ACTIONS

▼ Add Herd Move

+ Key Dates

May 10, 2023 - Ongoing

ZOOM LEVEL

Week ▼

	AUMs			
	Area	Estimate	Taken	Remaining
Anni	5	ADD	9.9	
Koduplats Juurdesöötmiseks	1	ADD	183.0	
Anni õunapuuaed	0	ADD	8.8	
Kasesilla	8	ADD	206.5	
Muumi2	12	ADD	489.7	
Ristiku põld	2	ADD	10.3	
Kuusiku	5	ADD	3.2	
Männi 3	4	ADD	47.1	
Männi 1	3	ADD	34.2	
Männi 2	7	ADD	222.6	

May 28May 29May 30May 31Jun 1Jun 2

993 rest days

✕ Add Planned Graze

Select Herds

USUH 2025

HIRA 2025

ITO 2025

UNI 2025

ANNI HÄRJAD 2025

LAUT

Select Pastures

SEPA 1 ▼

MÄNNI 2 ▼

PASTURE 50 ▼

ANTSU 1

ANTSU 2

RISTIKU PÕLD

ELBI

OKKA 1

KUUSIKU 4

MÄNNI 1 ▼

MÄNNI 4

ANNI (METSÄÄÄR) ▼

6 (KEHRA AGRO) ▼

SIRTSU

HEKI

SILO 2

SAARIKU 1

KOLMNURK

JÕEKÄÄRU 1

PUTKE

SILLAOTSA 1

MUUMI1

MUUMI2 ▼

KIVISAARE ▼

MÄNNI 3 ▼

SEPA 2 ▼

ANNI ÕUNAPUUAED

KASESILLA ▼

KUUSIKU VÕSA

VAARIKA 2

VAARIKA 3

HIIE 2

VEROONIKA 2

KUUSIKU 2

KUUSIKU 3

KUUSIKU

KÜLAPLATS

VEROONIKA 1

▼ CELLS

MANAGE CELLS

Sepa-Wagyu farm

416
HECTARES

4
HERDS

88
ANIMALS
287.7 AUEs

ACTIONS

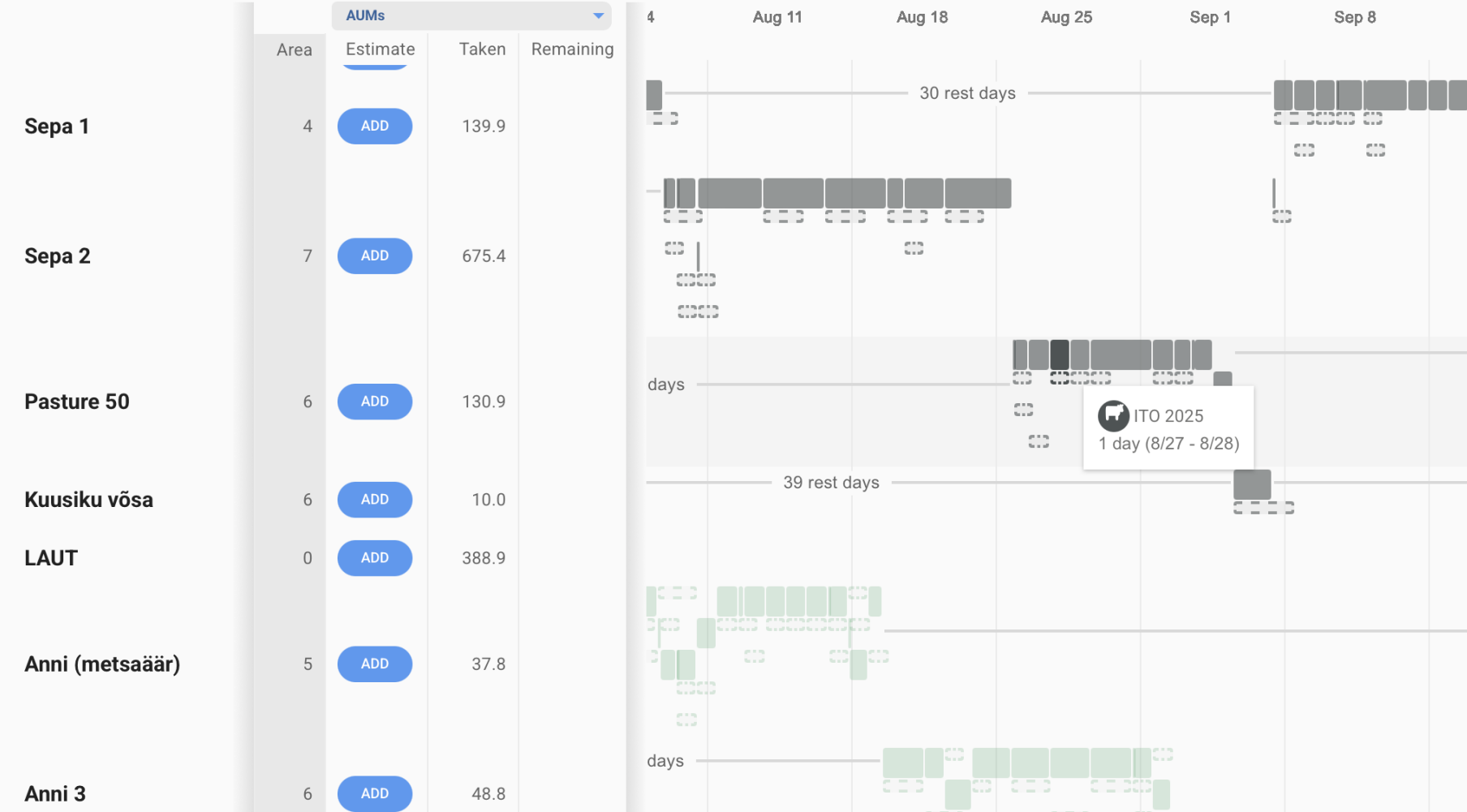
▼ Add Herd Move

+ Key Dates

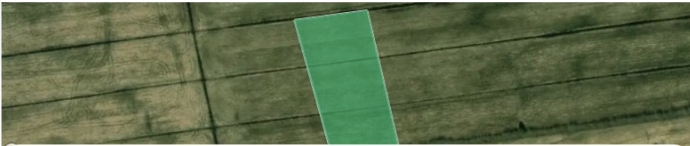
May 10, 2023 - Ongoing

ZOOM LEVEL

Month ▼

✕ Edit Grazing Event

Herd

ITO 2025

Pasture

Pasture 50–Sepa 3/6

Move In

Aug 27, 2024

12 : 06 PM

Choose a date after Aug 26, 2024 1:06 PM and before Aug 28, 2024 11:07 AM

Move Out

Aug 28, 2024

12 : 07 PM

Choose a date after Aug 27, 2024 1:06 PM and before Aug 29, 2024 11:07 AM

Planned Grazing

1 days

CANCEL

SAVE

Delete this grazing event

Pasture 66 - Subdivision 13

of Pasture 66

HECTARES

1.5

REST DAYS

--

Forage taken so far

ANIMAL
DAYS ?

0.0

ADAS ?

0.0

PASTURE NOTE

ADJUST SUBDIVISIONS

RETIRE SUBDIVISIONS

CONVERT TO PASTURES

HAY THE PASTURE

VIEW SOIL DATA

MEASURE FENCING

Pasture 66
Pasture 66 - Subdivision 10

- VIEW ON MAP
- EDIT PASTURE
- ADD HISTORICAL MOVE
- ADJUST SUBDIVISIONS
- RETIRE SUBDIVISIONS
- DELETE PASTURE

AREA

7.2 ha

PERIMETER

1,817.8 m

% GRAZEABLE HECTARES

—

REST DAYS

145 days

AVAILABLE DM (LAST RECORDED)

—

GRASS TYPE

—

ANIMAL DAYS / HECTARE THIS SEASON ?

2,816.3 days

FORAGE GRAZED THIS SEASON

275,730 kg

CURRENT HAY SUPPLEMENT

0 kgs

Current Subdivisions

Sepa 2/9 (0.7 ha)

Sepa 2/6 (0.6 ha)

Sepa 2/8 (0.9 ha)

Sepa 2/5 (0.6 ha)

Sepa 2/7 (0.6 ha)

Sepa 2 - Subdivision 37 (1.1 ha)

Sepa 2 - Subdivision 38 (1.2 ha)

Sepa 2 - Subdivision 39 (1.5 ha)

Männi 1

- VIEW ON MAP
- EDIT PASTURE
- ADD HISTORICAL MOVE
- ADJUST SUBDIVISIONS
- RETIRE SUBDIVISIONS
- DELETE PASTURE

AREA 3.2 ha	REST DAYS 132 days	ANIMAL DAYS / HECTARE THIS SEASON ⓘ 322.3 days
PERIMETER 958.5 m	AVAILABLE DM (LAST RECORDED) —	FORAGE GRAZED THIS SEASON 13,976 kg
% GRAZEABLE HECTARES —	GRASS TYPE —	CURRENT HAY SUPPLEMENT 0 kgs

Current Subdivisions

Männi 1 - 1 (0.7 ha)	Männi 1 - Subdivision 6 (0.9 ha)	Männi 1 - 2 (0.7 ha)	Männi 1 - Subdivision 7 (0.9 ha)

Activity History

[PASTURE INVENTORY](#)

- USUH 2025** grazed for **11 days** from Sep 19 - Sep 30 >
- USUH 2025** grazed for **14 days** from Jul 28 - Aug 11 >

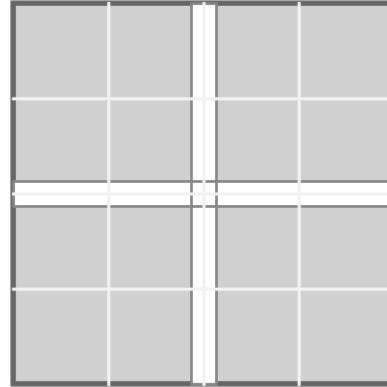

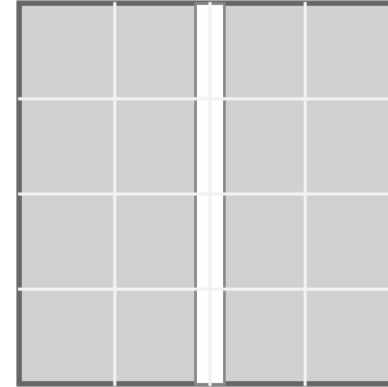
Mõtle läbi:

- Tarastus (püsiv vs ajutine)
- Vesi (kaugus, vooluhulk)
- Ligipääs / liikumisrajad
- Väravad, kogumisalad, perimeetrid

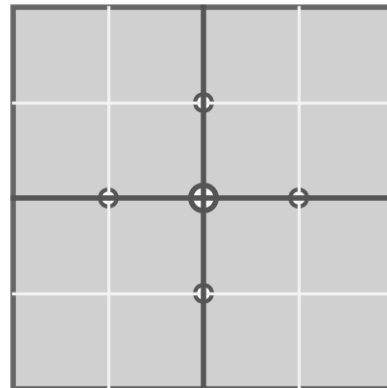
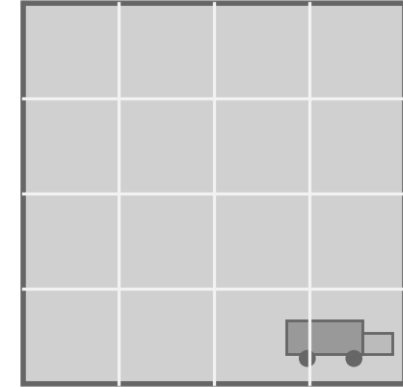
Eesmärk: kiire liigutus + ühtlane kasutus
+ vähe tallamist ja tööd

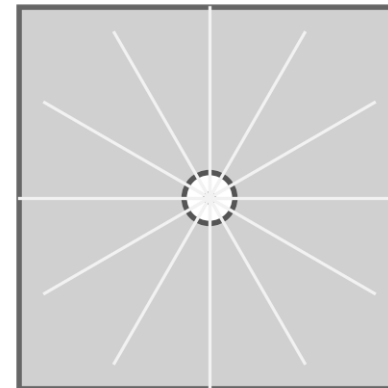
Kaks alleed
lihtne liikumine
+ ühtlane jaotus

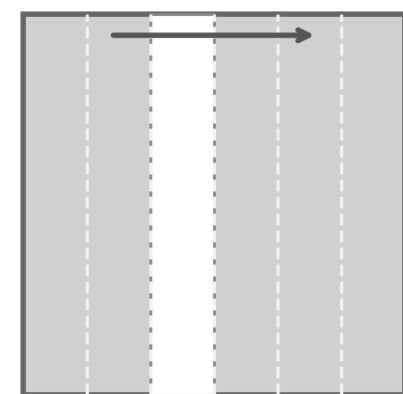
Üks alley
odavam taristu
– koormab rada

Torustik
vesi lähedal
→ ühtlus ↑

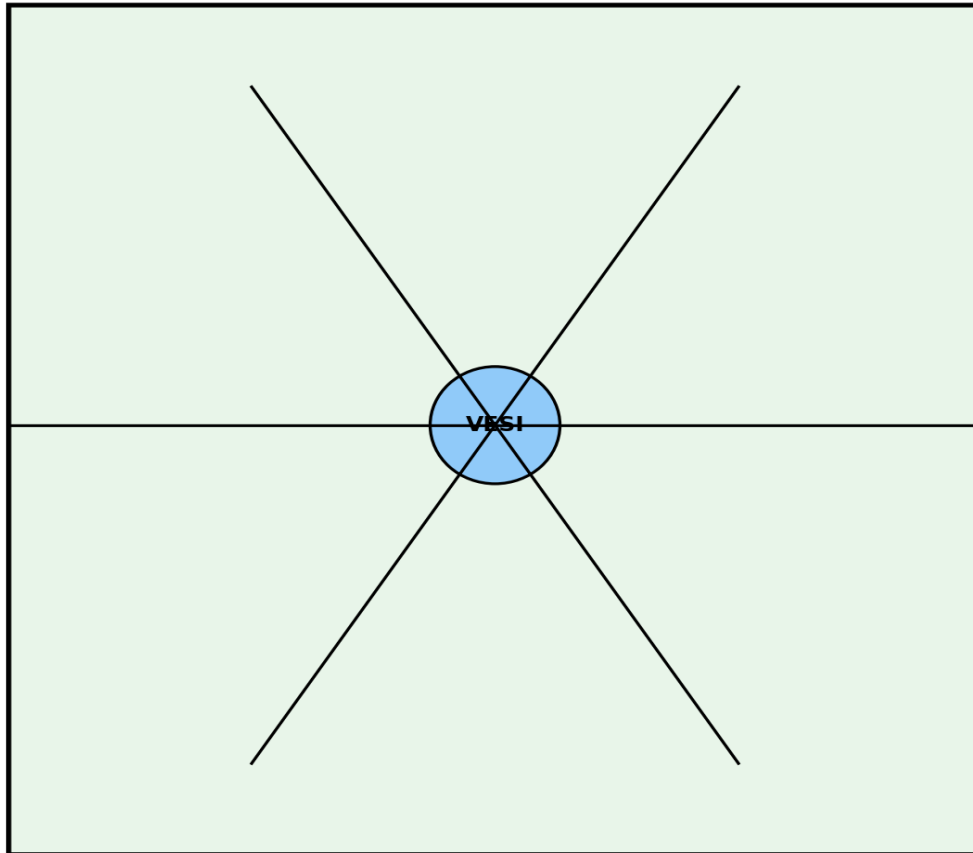

Keskne „cell”
lühikesed vahemaad
+ paindlik

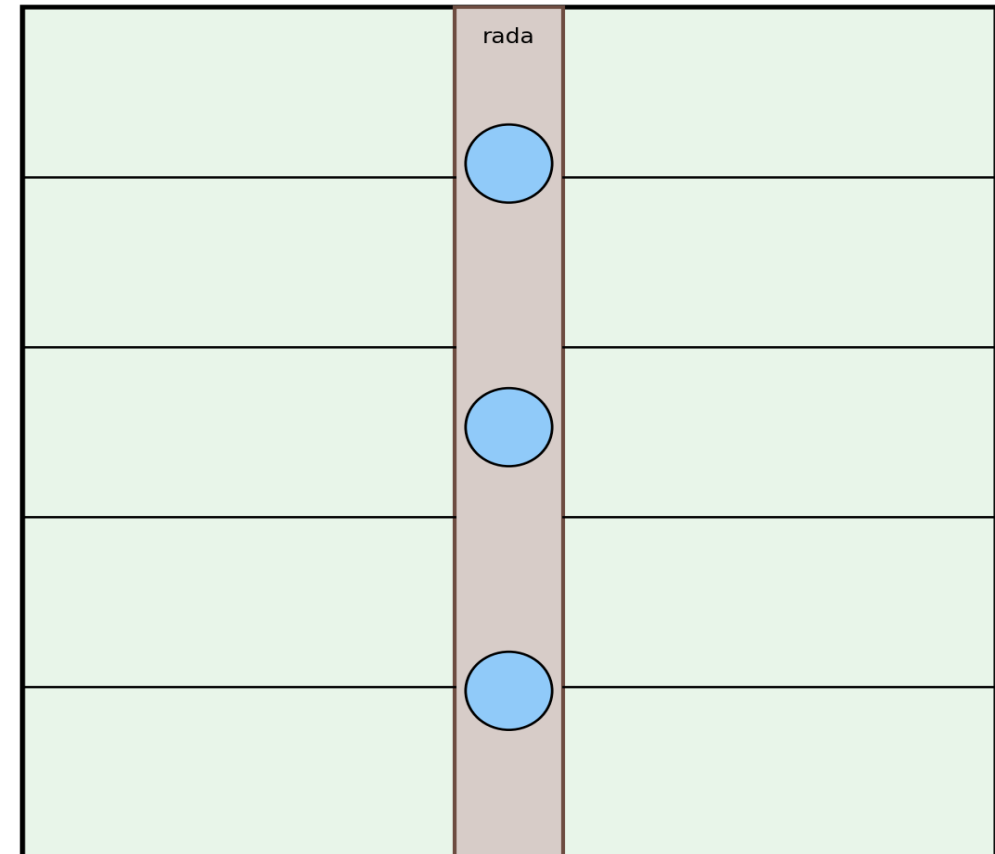

Portatiivne strip
ajutised traadid
+ täpne portsjon

Vesi keskel (radiaalsed aedikud)

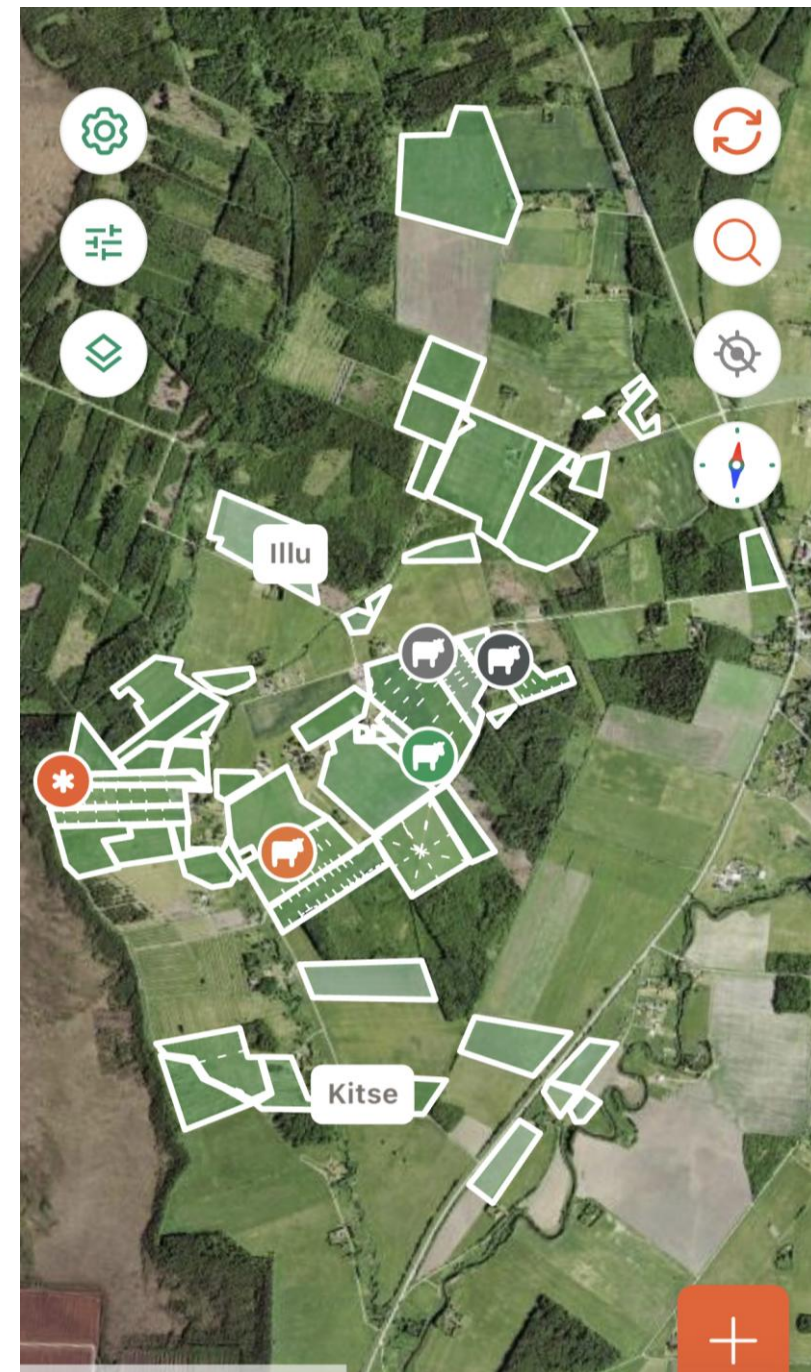
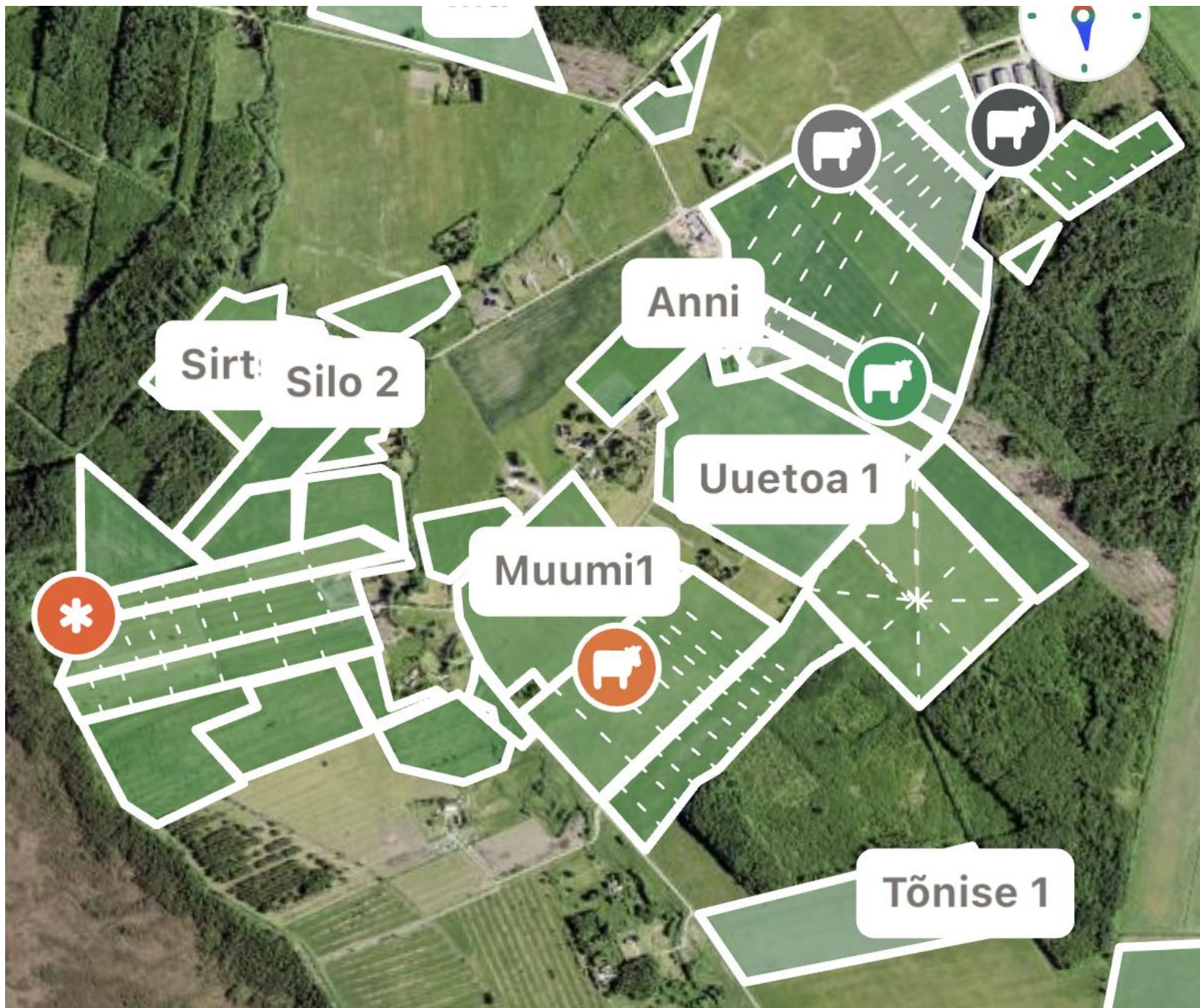

Veejooks / rada (lane) + jaotus

Üldpõhimõte: mida lühem on tee veeni, seda ühtlasem on kasutus ja väiksem tallamine.

Sepa-Wagyu farm

Live

Retired

Terminal

ANNI HÄRJAD 2025

Animals: 0

Avg weight: 0.0 kg

→

HIRA 2025

Animals: 30

Avg weight: 438.6 kg

→

ITO 2025

Animals: 26

Avg weight: 1536.5 kg

→

LAUT

Animals: 0

Avg weight: 0.0 kg

→

UNI 2025

Animals: 0

Avg weight: 0.0 kg

→

+

Grazing

Planned

Current

Recent

Oct 1, 2025 1:56 PM

1 month ago

HIRA 2025

Moved to: Kivisaare - 5

Plan / Actual: - / 34

Sep 30, 2025 12:32 PM

1 month ago

USUH 2025

Moved to: Männi 2 - Subdivision 1

Plan / Actual: - / 35

Sep 29, 2025 12:30 PM

1 month ago

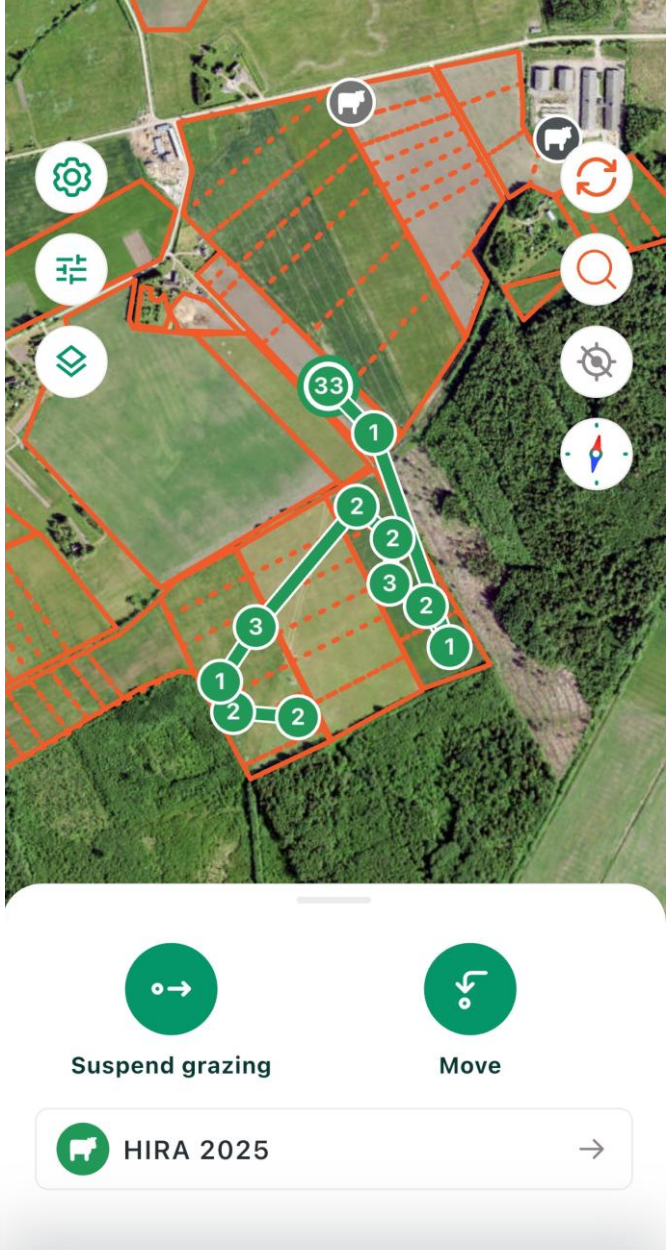
UNI 2025

Moved to: Muumi2 - Subdivision 17

Plan / Actual: - / 36

Sep 20, 2025 3:35 PM

1 month ago

* loomade mõju rohustikule

INSTALL DATE
Jun 12 2024

NOTES
—

 EDIT

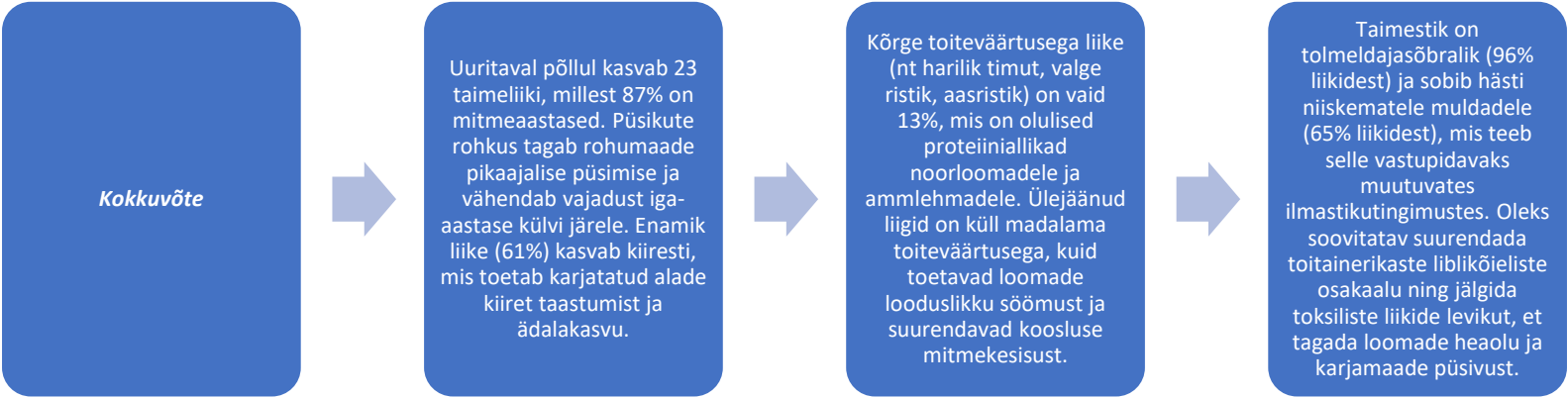
 MOVE

 DELETE

Vaja teada mis tomimub?Meie püsirohumaa Sepa 2

Harilik timut	Phleum pratense	Umbellifarae	Kõrge	Liivased, kuivendatud pinnas	Keskmine	Aastane	Juuli-august	Mesilased	Ei	Ei
Valge ristik	Trifolium repens	Ristik	Kõrge	Madalad, niisked mullad	Kiire	Püsik	mai-august	Mesilased, liblikad	Ei	Ei
Aasristik	Trifolium pratense	Ristik	Kõrge	Liivased, niisekd mullad	Kiire	Püsik	Juuni-august	Mesilased	Ei	Ei
Harilik hiirehernes	Vicia cracca	Hernelised	Madal	Niisked, lämmastiku rikkad	Keskmine	Püsik	Juuni-juuli	Mesilased	Ei	Vähe toksilised
Aas-seahernes	Lathyrus Pratsensis	Hernelised	Madal	Saviliivased, niidud	Kiire	Püsik	Juuni-august	Mesilased	Ei	Vähe toksilised
Tuliohakas	Cirsium vulgare	Korvõielised	Madal	Liivane	Kiire	2-aastane	Mai-juuni	Mesilased, liblikad	Ei	Ei
Tuhkur paju	Salix cinerea	Pajulised	Madal	Niisked, soolased	Kiire	Püsik	Aprill-mai	Mesilased, liblikad	Ei	Ei
Harilik tarn	Carex nigra	Paarisõielised	Madal	Niisked, madalsood	Aeglane	Püsik	Mai-juuni	Tuultolmleja	Ei	Ei
Pehme madar	Galium mollugo	Paarisõielised	Madal	Niisked, madalsood	Aeglane	Püsik	Mai-juuni	Tuultolmleja	Ei	Ei
Hanijalg	Argentina anserina	Hernelised	Madal	Kuivad, saviliivased	Keskmine	Püsik	Juuni-august	Mesilased	Ei	Vähe toksilised
Harilik angervaks	Filipendula ulmaria	Roosilised	Madal	Niisked, leeliseline pinnas	Kiire	Püsik	Juuni-august	Mesilased, liblikad	Ei	Ei
harilik nõiahammas	Lotus corniculatus	Loodustaimed	Madal	Niisked, sood ja kraavid	Kiire	Püsik	Juuni-august	Mesilased	Ei	Ei
Aaskaerand	Avenula pubescens	Tõlvõielised	Madal	Niisked, sood ja liivased	Aeglane	Püsik	Mai-juuni	Tuultolmleja	Ei	Ei
Mets-harakputk	Anthriscus sylvestris	Harakputkide	Madal	Niisked, happelised mullad	Keskmine	Püsik	Juuni-juuli	Mesilased, liblikad	Ei	Ei
Verihein	Achillea millefolium	Heintaimed	Madal	Niisked, happelised mullad	Kiire	Püsik	Juuni-august	Mesilased, liblikad	Ei	Ei
Kahevärviline paju	Salix phylicifolia	Pajulised	Madal	Niisked, soolased	Kiire	Püsik	Aprill-mai	Mesilased	Ei	Ei
Keraluga	Juncus conglomeratus	Kõrrelised	Madal	Niisked, kõrged niidud	Kiire	Püsik	Juuni-august	Tuultolmleja	Ei	Ei
Arjumikas	Centaurea jacea	Asteraceae	Madal	Niisked, sood	Kiire	Püsik	Juuni-august	Liblikad, mesilased	Ei	Ei
Harilik käbihein	Prunella vulgaris	Sõnajalgsed	Madal	Niisked, sood ja liivased	Aeglane	Püsik	Mai-juuni	Mesilased	Ei	Ei
Põld-piiphein	Luzula campestris	Heintaimed	Madal	Liivased, madalad mullad	Kiire	Aastane	Mai-juuni	Mesilased, liblikad	Ei	Ei
Kahkjas tarn	Carex pallescens	Paarisõielised	Madal	Niised, sood ja madalsood	Kiire	Püsik	Mai-juuni	Tuultolmleja	Ei	Ei
Kibe tulikas	Ranunculus acris	Umbellifarae	Madal	Kuivad, liivased mullad	Kiire	Aastane	Juuni-august	Liblikad, mesilased	Ei	Vähe toksilised
Hapu oblikas	Rumex acetosa	Obliklised	Madal	Kuivad, liivased mullad	Kiire	Aastane	Mai-juuni	Mesilased	Ei	Ei
Harilik kellukas	Campanula patula	Kellukas	Madal	Niisked, liivased pinnased	Aeglane	Püsik	Mai-juuni	Lmesilased, liblikad	Ei	Ei
Harilik härjasilm	Leucanthemum vulgare	Härjasilm	Madal	Kuivad, karjamaamullad	Kiire	Püsik	Mai-juuni	Mesilased, liblikad	Ei	Ei

SEP 19 - SEP 30

Männi 1

- Männi 1 - 1
- Männi 1 - 2
- Männi 1 - Subdivision 6
- Männi 1 - Subdivision 7

11 days
4 days
4 days
2 days
1 days

SEP 4 - SEP 19

Männi 3

- Männi 3 - Subdivision 9
- Männi 3 - Subdivision 10
- Männi 3 - Subdivision 11
- Männi 3 - Subdivision 12
- Männi 3 - Subdivision 13

15 days
3 days
3 days
3 days
4 days
2 days

AUG 11 - SEP 4

Männi 2

- Männi 2 - Subdivision 1
- Männi 2 - Subdivision 5
- Männi 2 - Subdivision 8
- Männi 2 - Subdivision 9
- Männi 2 - Subdivision 10
- Männi 2 - Subdivision 11
- Männi 2 - Subdivision 17
- Männi 2 - Subdivision 18

24 days
3 days
3 days
3 days
3 days
2 days
3 days
3 days
4 days

JUL 28 - AUG 11

Männi 1

- Männi 1 - 1
- Männi 1 - 2
- Männi 1 - Subdivision 6
- Männi 1 - Subdivision 7

8 days
14 days
4 days
6 days
2 days
2 days

JUL 7 - JUL 28

Männi 3

- Männi 3 - 1

13 days
21 days
2 days

JUL 21 - AUG 2

Alamaa

10 days

12 days

Alamaa - 1

6 days

Alamaa - Subdivision 17

4 days

Alamaa - Subdivision 19

2 days

JUL 7 - JUL 21

Kivisaare

13 days

14 days

Kivisaare - 1

3 days

Kivisaare - 2

2 days

Kivisaare - 3

2 days

Kivisaare - 4

2 days

Kivisaare - 5

3 days

Kivisaare -

2 days

JUN 7 - JUL 7

Alamaa

34 days

30 days

Alamaa - 1/1

3 days

Alamaa 1/2

4 days

Alamaa 1/3

0 days

Alamaa -1/4

4 days

Alamaa - 1/5

6 days

Alamaa - Subdivision 11

0 days

Alamaa - 7

3 days

Alamaa - 8

2 days

Alamaa - 9

4 days

Alamaa - 10

3 days

Alamaa - 7

1 days

SEP 21 - JUN 7

Missing grazing records

FIX IT

259 days

SEP 2 - SEP 21

Kasesilla

10 days

19 days

Kasesilla1/1

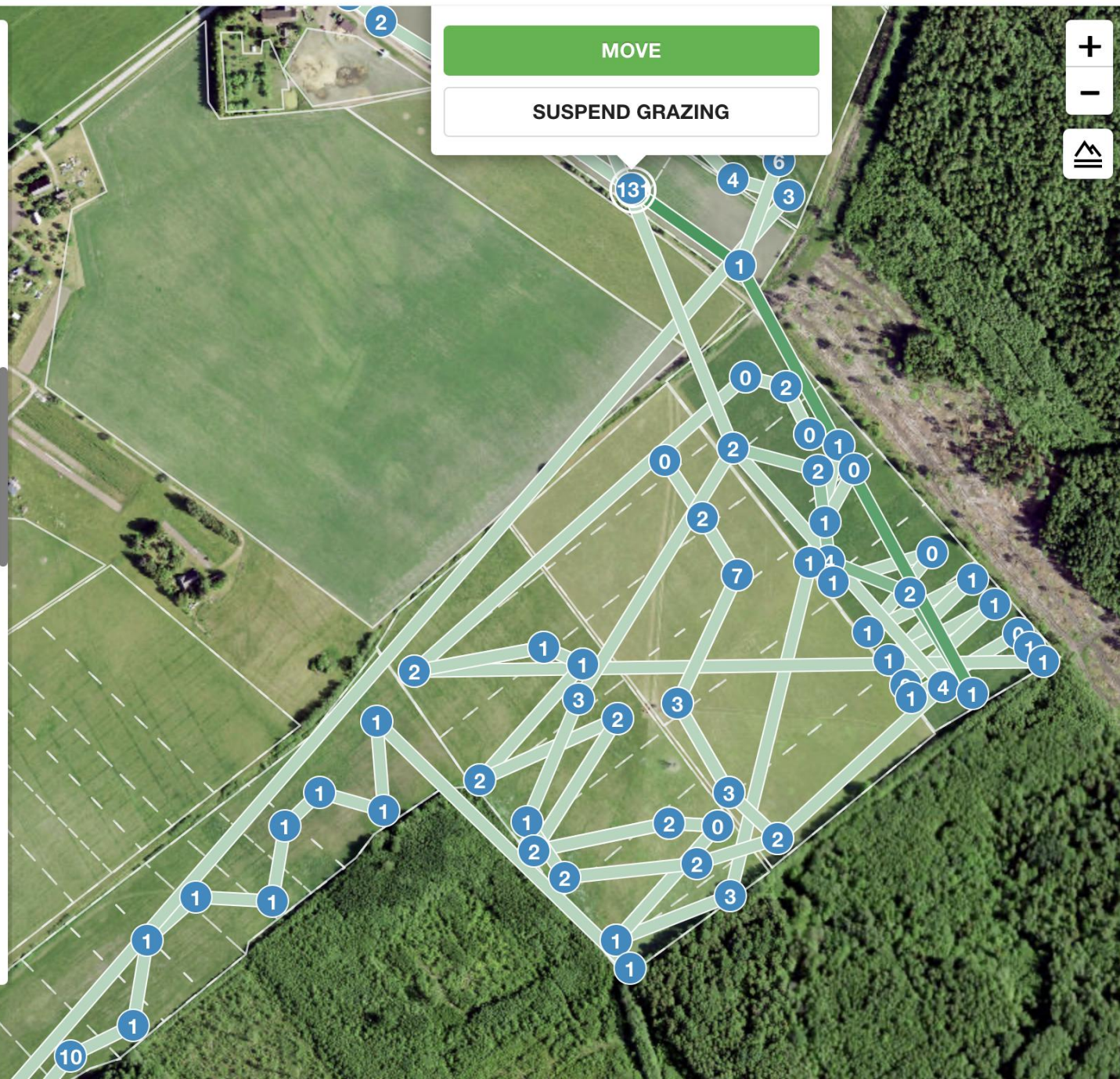
1 days

Kasesilla 1/2

1 days

MOVE

SUSPEND GRAZING

	GRUPID 2025	kokku	kg	ha kokku	karj aeg päev		
1	Hira grupp	36	10600	37.2	144	PÜSI	
2	Ito grupp	32	11000	20.1	156	KULT/PÜSI	PALE
3	Uni grupp	20	7300	19.6	132	KULT	
4	Uzu grupp	24	6450	13.7	113	KULT	PALE
6	Noorloomad	47	18800	52	82	PÜSI/KULT	

← ALL HERDS

EDIT

RETIRE

DELETE

HIRA 2025

30

Live Animals

471 kg

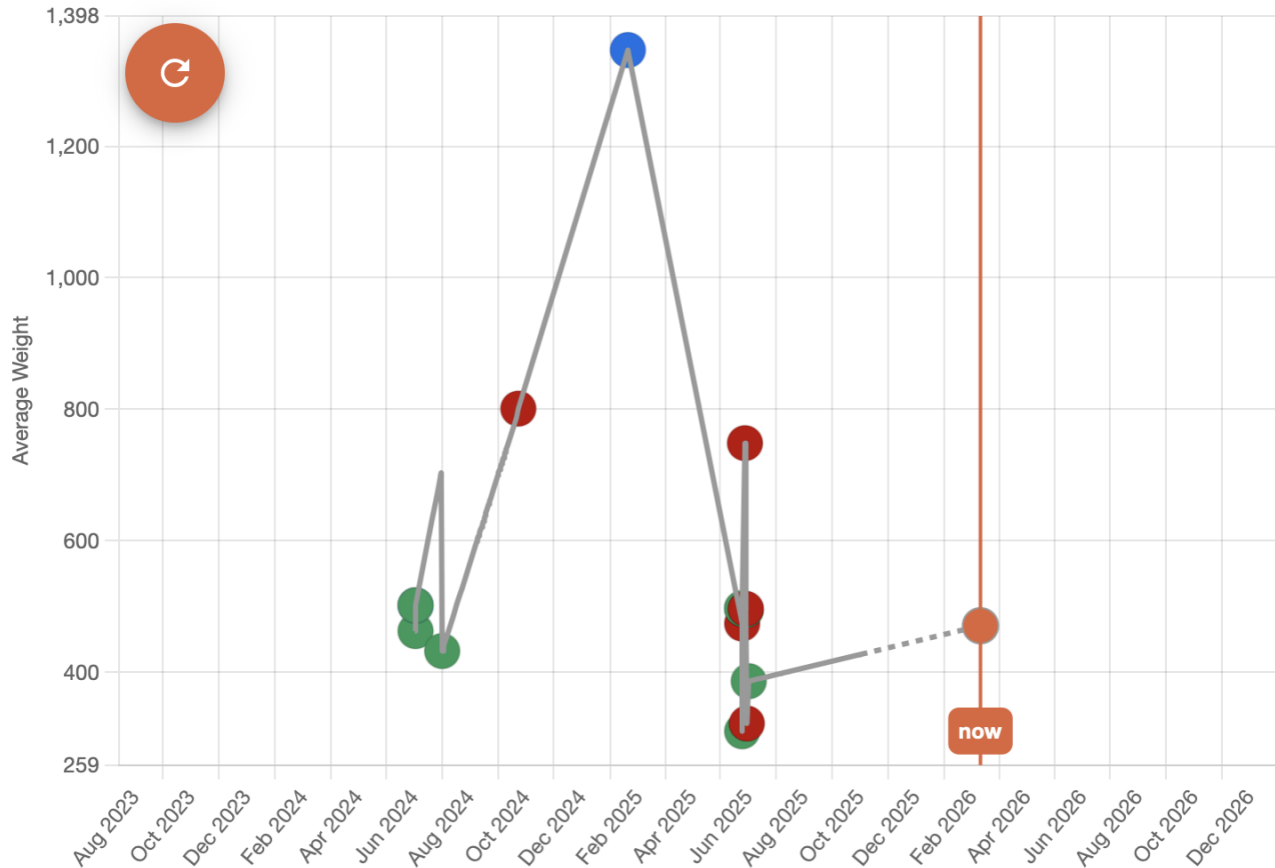
Avg Weight

3 %

Dry Matter Intake

0.3 kg

Target ADG

Grazing in Kivisaare - 5

since Oct 1

Grazed in Kivisaare -

Sep 30 - Oct 1

Grazed in Anni (metsäär) -
Subdivision 35

Sep 29 - Sep 30

Grazed in Anni (metsäär) -
Subdivision 34

Sep 27 - Sep 29

Grazed in Anni (metsäär) -
Subdivision 33

Sep 23 - Sep 27

Grazed in Anni (metsäär) -
Subdivision 30

Sep 21 - Sep 23

Grazed in Anni (metsäär) - 1

Sep 19 - Sep 21

Grazed in Anni 3 - Subdivision 28

Sep 16 - Sep 19

Grazed in Anni 3 - Subdivision 27

Sep 15 - Sep 16

Grazed in Anni 3 - Subdivision 26

Sep 13 - Sep 15

+ ADD ANIMALS

+ ADD NOTES

WEIGH

MOVE ANIMALS

- CULL ANIMALS

DELETE ANIMALS

Live Animals

Culled Animals

Bulk Edit

☐	Animal ID	Animal Group	Animal Type	Sex	Birthdate	DMI (%)	Target ADG (kg)	Current Est Weight (kg)	Last Weight (kg)	Last Weight Date	Last Calving Date	Sire	
☐	1504575968	Cattle	Cow	F	Jan 12, 2022	3%	0	530	530	Jan 20, 2025	Mar 13, 2024		
☐	2532400603	Cattle	Cow	F	Mar 17, 2013	3%	0	0					
☐	956416859	Cattle	Cow	F	Dec 19, 2020	3%	0	530	530	Jan 20, 2025	May 4, 2024		
☐	956416899	Cattle	Cow	F	Sep 13, 2021	3%	0	450	450	Jan 20, 2025	Mar 4, 2024		
☐	957160321	Cattle	Cow	F	Sep 23, 2021	3%	0	445	445	Jan 20, 2025	Apr 29, 2024		
☐	988085400	Cattle	Cow	F	Aug 18, 2015	3%	0	460	460	Jan 20, 2025	Apr 3, 2025		
☐	988682085	Cattle	Cow	F	May 26, 2018	3%	0	540	540	Jan 20, 2025	Aug 17, 2024		
☐	988682120	Cattle	Cow	F	Feb 24, 2019	3%	0	485	485	Jan 20, 2025	May 5, 202		
☐	989213658	Cattle	Cow	F	Feb 25, 2021	3%	0	430	430	Jan 20, 2025	Nov 17, 2023		
☐	989213672	Cattle	Cow	F	Apr 24, 2021	3%	0	420	420	Jan 20, 2025	Sep 17, 2023		

Adjust Columns

Items per page:

10

1 – 10 of 30

Töövahendid ja süsteemid (nt Gallagher)

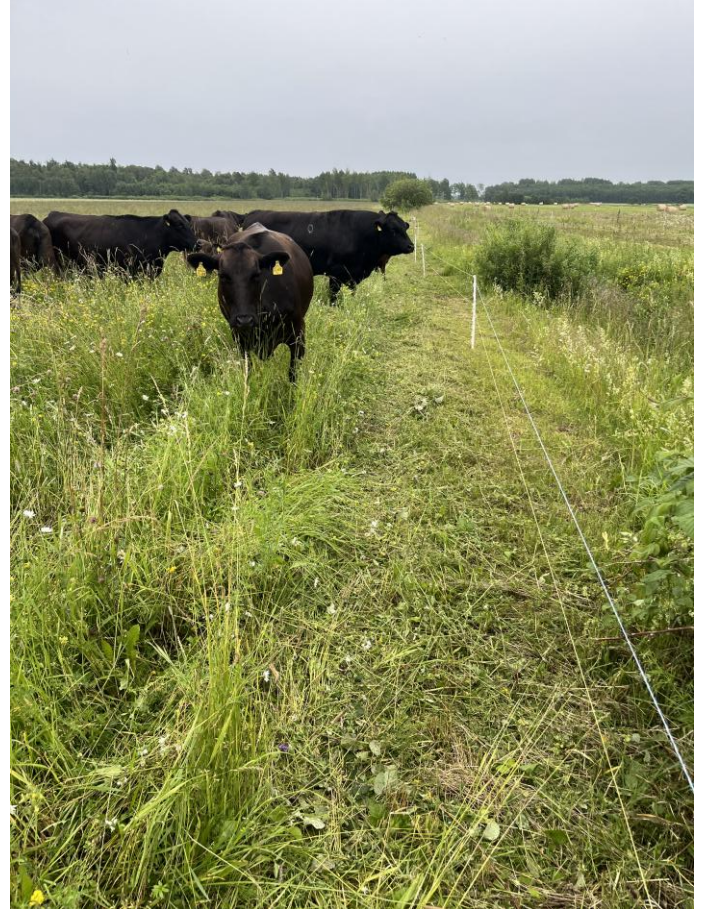

Rohu taastumine ja “karjatamise aken”

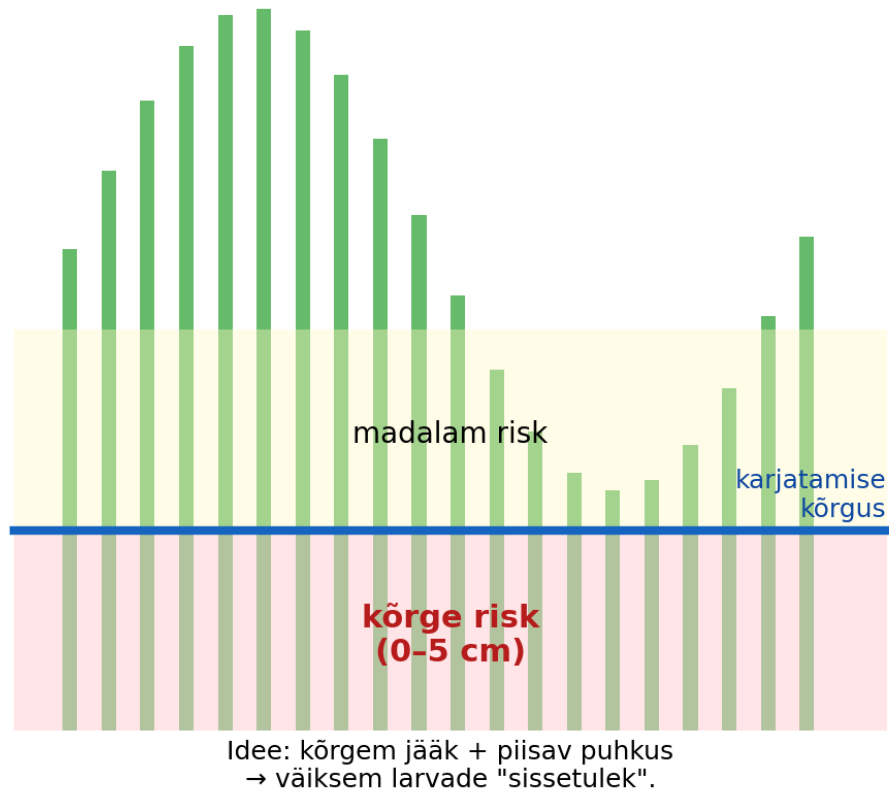
Rohu taastumine: miks taastumisaeg on „võti”

Märkus: täpne optimaalne aeg sõltub liigist, ilmast, mullast ja eesmärgist (piim vs lihaveis).

Parasiitide vastsed rohus (kontseptuaalne)

Jõudlus (juurdekasv)

- Kui portsjon on "õige suurusega", saab hoida kvaliteeti ja vähendada selektiivsust.
- Kui portsjon on liiga väike või liigutus liiga harv, võib langeda söömus .
- Karjamaasuurus määrab liigutamise sagedus.

Parasiidid

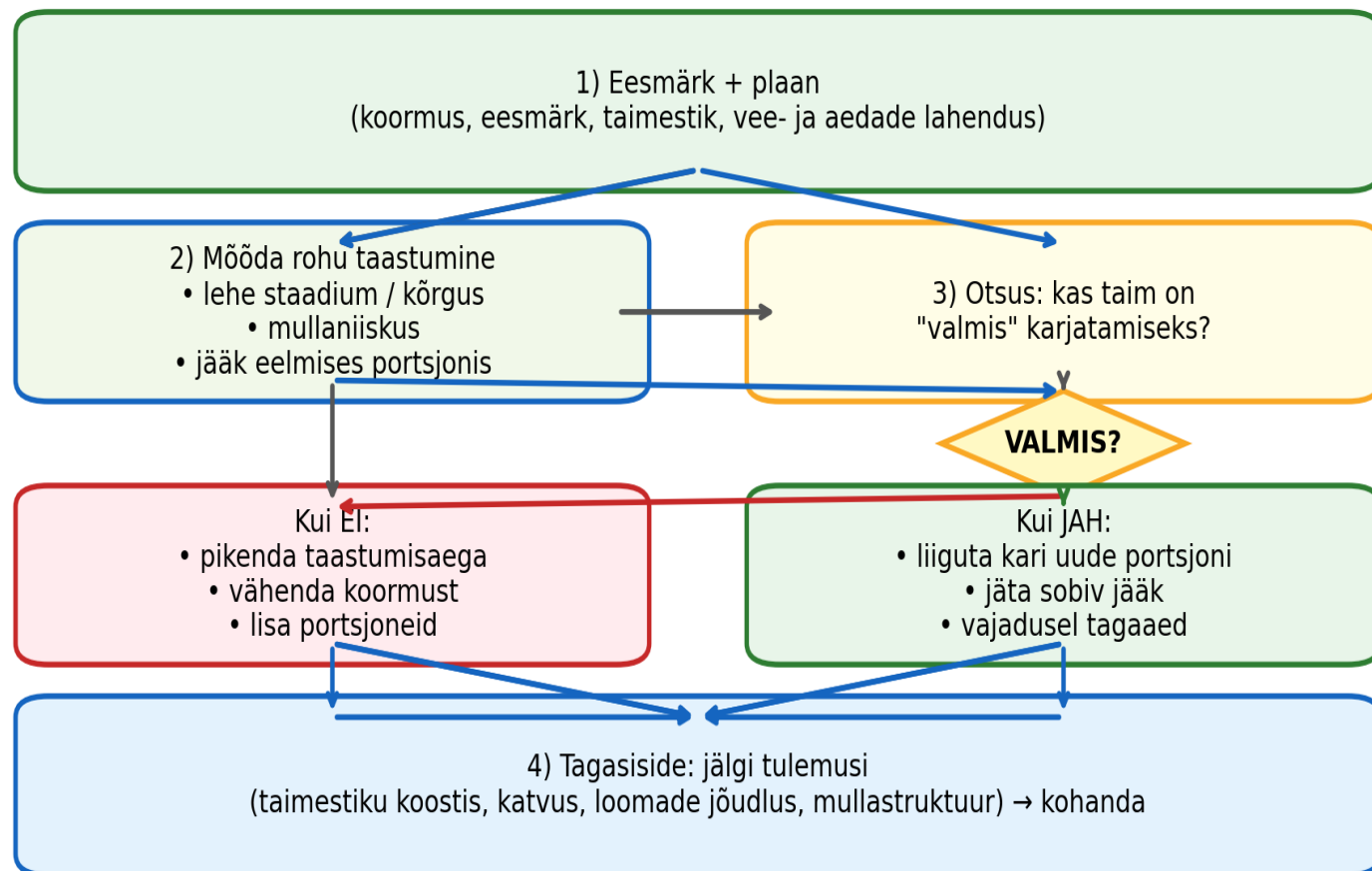
- Larvad paiknevad sagedamini rohu alumises kihis; kõrgem jääk võib vähendada allaneelamist.
- Puhkuse pikkus peab ületama parasiitide elutsükli; mõnikord on vaja väga pikka puhkust

AMP / paindlik portsjonkarjatamine: otsustamine taastumise järgi

Mis on eripära?

- Reeglid ei ole "kellast": liigutus põhineb taastumisel (taim + muld).
- Järjest lühem karjatamine, pikem puhkus
- Nõuab jälgimist (rohu kõrgus/katvus, loomade käitumine, mullaniiskus).
- Toimib hästi koos planeerimise tööriistadega (Pasturemap)
- Kontroll ja järjepidevus

Suurem taimemass, parem infiltratsioon ja kõrgem mullasüsinik.

Portsjonkarjatamise tulem

- * Umbrohud on kontrolli all
- * Suurem taimede mitmekesisus
- * Erosiooni ja mulla tihenemist saab vältida
- * Sõnniku ühtlasem jaotus
- * Pikem karjatamis periood
- * Suurem tootlikus loomadel
- * Loomad on väga hästi käideldavad ja püsivad aias- nad on harjunud inimesele järgnema ja neid ei pea ajama.
- * Kulukokkuvõid- väiksem vajadus karjamaade uuendamise kohta. Vanu karjamaid ei pea ülesse kündma.
- Taimik taastub ise ja tulevad tagasi ka need taimed, mis seal kunagi kasvasid.
- Seemnevaru on üldiselt vanades püsirohumaades olemas. Kui mulla pealmine kiht muutub sobivaks keskkonnaks nendele taimedele ja loomad neid koguaeg uuesti ära ei söö, siisliigiline mitmekesisus taastub.
- Samuti muutub taimede juurestik sügavamaks ja vetruvamaks.
- * See hoiab ära vihmasel hooajal maa lõhkumise loomade poolt.
- Sobib hästi vahekultuuridele ja külvikorda

MSU: Grazing Management

Sissejuhatus: pidev vs juhitud karjatamine, karjamaa hindamine, „grazing stick”.

[Ava veebis](#)

OSU: Virtual Fence

3-osaline „Setup for Success” seeria virtuaaltarastuse juurutamiseks.

[Ava veebis](#)

Teagasc: video-klipid

Lühiklipid: rotatsiooni juhtimine, hooaja algus ja katte mõõtmine.

[Ava veebis](#)

CSU: Grazing planning guide (PDF)

Rotatsioon: paddockide arv, suurus, vee ja tarastuse disain.

ATTRA/NCAT: Paddock design (PDF)

Samm-sammult: ressursside inventuur, plaani koostamine, seire.

[Ava veebis](#)

UNL: Fence & water (PDF)

Taristu põhimõtted: tarastus, vesi, juhtimine, riski-kohad.

AITÄH TEILE!

www.sepa-wagyu.com

